

Vychodia tri razy do týždňa: v utorok, štvrtok a sobotu. Predplatná cena pre Rakúsko-Uhorsko na celý rok 16 k., na pol roka 8 k., na štvrt roka 4 k., na mesiac 1 k. 50 h. Do cudzozemska: do Nemecka 16 mariek, Ruska 9 rubľov, Ameriky 4 doll. 75 c., ostatné cudzozemsko 24 franky.

NÁRODNIE NOVINY.

Predplatná cena na sobotňajšie čísla je: pre Rakúsko-Uhorsko ročne 4 kor., pre Nemecko 4 marky, Rusko 2 rub., Ameriku 1 d. 25 c., ostatné cudzozemsko 6 fr. Jednotlivé čísla predávajú sa po 10 h., poštou 12 h.

Redakcia, administrácia a expedícia v Turčianskom Sv. Martine.

Ročník XLVII.

Utorok, 15. augusta 1916.

Číslo 97.

Svetová vojna.

Úradná zpráva nášho generálneho štábu. Dňa 11. augusta.

Vojská naše, bojujúce v Karpatoch, od Žabia na juh zas odbily tuhé ruské nápady. Od Stanislavi na severo-východ a od Monasterisky na juho-západ nepriateľ zas s prevažnou silou napádal. Miesty síce mal úspech, ale naposledy po tuhom boji prinútili sme ho zastať. Vojská naše, bojujúce na tomto území, práve teraz prichodia na miesta, ktoré, vzhľadom na to, ako protivník postavil svoje sily, boly im vyznačené. Rusi obsadili Delatín a Tysmienicu. I zo Stanislavi odišli sme bez boja.

Od Založiec na juho-západ ruské masové nápady odbili sme protinápadmi. Podobne krvave odbili sme nepriateľa pri Troščanci. V kasovskom oblúku Stochody rakúsko-uhorský oddiel zaujal nepriateľovo postavenie, ktoré bolo napredok pomknuté. Pri vojskách generála Fatha paľba našej artillerie zmarila novšie pokusy nepriateľa, chcjúceho prejsť.

Na prímořskej fronte Taliani obnovili svoje námahy proti oddielu Plavy a i nové pozície naše na výšinách od Gorice na východ napadli povážnou silou. Všetky tieto nápady sme odbili. Podobne zmarily sa vystúpenia nepriateľove v Dolomitoch.

Na juho-východnom bojišti pri dolnom toku Vojuše boly srážky. Inej zvláštnejšej udalosti nieto. Námetník šéfa generálneho štábu Höfer, poľný maršalleutnant.

V noci na 11. august, na svitaní, námorní naši letúni obnovili nápad na Veneciu, Arzenál, železničnú stanicu, vonkajšie obranné stavby a vonkajšie opevnenia hojne bombardovali. V arzenále a na skladoch železničnej stanice i v daždi bolo možno zistiť, že bomby maly účinok a vypukly požiare. Veliteľstvo vojenskej flotty.

Zprávy nemeckého najvyššieho kommanda. Dňa 11. augusta.

Medzi Vyšnievským jazerom a Smorgonom, ako i severo-východne Kreva, sme mnohé slabé ruské útoky odklonili bez námahy.

Na stochodskej fronte obmedzil sa nepriateľ po svojich porážkach posledných dní vo všeobecnosti len na živú kanonádu. Čiastočné útoky západne od Nobelského jazera, pri Lubiešove a južne od Zarečia sa mu nepodarilo.

Južne od Zalošcia začaté boje sa rozšírily. Ruský útok, začatý najprv medzi Bjaloglovami a Horodiščom, bol zastavený nemeckým protiútokom. Silné nepriateľské útoky v okolí Troscianca boly krvave odklonené, pokusy na Serete juho-východne od Horodišča vydobyt priestoru, sme zmarili.

Juho-západne od Monasterisk, ako i v uhle Dniestra a Bystrice, prešly v útok silné ruské oddiely. Prevahe nepriateľovej musel sa udatný obranca na niektorých miestach uhnúť. Protiútoky zadržaly nepriateľský nával a zastavily boj.

Práve konané nové gruppovanie spojeneckých vojsk, ktoré bolo nariadené pre ruské nové gruppovanie, ide ďalej.

V Karpatoch, južne od Žabieho, nepriateľ sa márne namáhal odňať nám získané výhody.

Úradná zpráva nášho generálneho štábu. Dňa 12. augusta.

Útok v Karpatoch bojujúcich nemeckých a rakúsko-uhorských vojsk pokračuje úspešne. Včera vzaly nepriateľovi 700 zajatých a 3 strojové pušky. Juho-východne od Vorochty boly všetky ruské protiútoky odbité. Ináče na fronte arcikniežaťa Karla len na dolnej Zolotej Lipe a južne od Zalošcia živší boj.

Armáda Böhm-Ermolliho odbila západne od Zalošcia viac silných útokov.

Západne od Kašovky pri nábehu na nepria-

teľskú prednú pozíciu zajali sme 170-tich a dostali 3 strojové pušky.

Južne od Stobychvy zlomili sme ruské pokusy prejsť cez Stochod.

Medzi morom a dolinou Wippachu sme strelbou zmarili niekoľko talianskych pokusov priblížiť sa k našim novým pozíciám.

Na výšinách východne Gorice odrazilo naše vojsko zasa silný útok a zajalo pritom 10 dôstojníkov a 140 z mužstva. Monte San Gabriele a Monte Santo stály pod tuhým nepriateľským delostreleckým ohňom.

Na tyrolskej fronte zajali sme pri menších podujatiach 89 nepriateľov, v tom 5 dôstojníkov, a ukoristili sme strojovú pušku.

Na juho-východnom bojišti ničoho významného.

Námetník šéfa generálneho štábu Höfer, poľný maršalleutnant.

Udalosti na mori: Námorné lietadlá hádzaly s veľkým účinkom bomby s 11. na 12. t. m. na nepriateľské batterie pri ústí Isonza, na letúnsku stanicu Gorgo a na dielne Adrie pri Monfalcone. Vrátily sa cez najtuhšiu streľbu neporušené.

Veliteľstvo flotty.

Zprávy nemeckého najvyššieho kommanda. Dňa 12. augusta.

Pri Dubčici na Strumiene západne od jazera Nobelského a južne od Zarečia ruské oddiely podnikaly márne útoky. V oblúku Stochoda východne od Koveľa pri krátkom výpade zajali sme 170 Rusov a dostali niekoľko strojových pušiek.

Silné nepriateľské útoky sme odrazili na oboch stranách Troscianca (západne Zalošcia).

Naše letúnske lodstvo našlo v posledných dňoch na trati Kovel—Sarny a severne od nej v rozsiahlych vojenských táboroch zasa výtečné ciele, na ktoré hádzalo výdatne bomby. Ruské lietadlo sme sostrelili severne od Sokula v boji.

mýšľal zámok ďalej. — »I ten jej pán manžel« — zámok sa usmial — »bol tiež trochu priveselý pán.«

»Len som rád, že nie tu, u mňa, ale v Innsbrucku to tak rýchle umrel. To bolo smutné: idú rodičia synovi na svadbu, a po svadbe otec neočakávane umre... Dobré, že sa to tu nestalo!

»Mňa mala kráľovná rada« — chválil sa zámok ďalej, — »nik by dnes neuveril, aký som bol pekný a nádherný. Lebo nádhery ľúbila — no, veď nato bola kráľovnou.

Tu trávila jej dcéra arcikňahyňa Mária Kristína svoje medové týždne s Albrechtom, tešínskym kniežaťom. Ako sa radi malil škoda, že ona tak zavčasu musela odísť z tohoto sveta!

A vtedy sa to stalo, čo ani dnes nemôžem pochopiť, ako to bolo.

Prišla sem krásna, mladá pani na návštevu Márii Kristiny. Volala sa Tereza, ale jej všetci vraveli Türkisa, lebo nosila šperky vždy len türkisy. Boly práve také svetlé, ako jej oči. Niekedy belasé, ako nebo; niekedy zelené, ako dunajská voda. V ušiach nosila türkisy, okolo pásu na opasku, na hrdle. Muža mala síce, ale — nikdy som jej nevidel listy písať, ako druhé dámy pri dvore; nikdy jej courir nedoniesol listov s veľkými pečiatkami. Celý deň vyspevovala: »Oh, du lieber Augustin!« to bola vtedy obľúbená pieseň pri dvore, a pri mesiačku na terrasse tancovala menuett. Nikto to nevidel, len ja, ako sa každý deň túžobne dívala na druhý breh Dunaja, do Wolfsthalu. Hja, nie div! tam bol najkrajší gavallier svojho času, mladý Pálffy.

Ohó, pomyslel som si, tedy tak! Nepáčila sa mi tá vec — ale viem, že sa na svete všetko môže vynútiť, len láska nie. A to som už vedel, že Tereza bola rada, keď bol manžel čím ďalej od nej.

BESEDNICA.

Na Prešporskom zámku...

Fantázia od N.

Kto nepozná z Horného Uhorska siluettu Prešporského zámku?

Štyri veže, štyri hladké múry; šedivé sú, šedivé ohromné massy celého staviska. A ako by bol zlej vôle, Prešporský zámok je vždy zachmuréný, či slniečko chodí po ňom, či mesiačik v strieborných papučkách — vždy je morázny a seriózný.

Nie div! také krásné časy zažil, taký pyšný bol, a teraz musí byť od sto rokov len kasárňou.

To sa mu nepáči, — hnevá sa pre to... Mrzkým okom zazerá na štyri strany sveta, len jedným žmurká na západ, ta, kde v belavej diaľke leží Viedeň...

Vzdychne si, a hneď sa skala zrúti z veže, kde kedysi korunu opatrovali.

Skala sa zrúti do ohromného dvora, trávou zarasteneho. A zámok morfoduje:

»Áno, podpálili ma tí huncútski talianski vojaci, keď roku 1811 museli z Dunaja sem hore celý deň vodu nosiť! A čo ja mám z toho, že z celej posádky každého desiateho zastrelili?! načo mi to bolo? Predsa som len mrzký, šedivý, vyhorený, otrhaný; len tu dolu nižšie čo kasárne naprávajú, — mňa nechajú spustnúť!

Keby som chcel hovoriť, veď by načúvali ľudia, čo som ja všetko videl a zkusil!

Zas žmurkne jedným okom ta, kde leží na druhom brehu Dunaja zámok Wolfsthal, — tiež starý pán, dávno rozrumený.

»Bolyže to časy« — vzdychá veža ďalej, —

sem chodievala Mária Terezia!« a pyšne sa vypne do povetria, — hneď sa lastovičky pobraly s nej.

»Ja som ju videla, a ako dobre!« hŕta veža ďalej, »i keď bola mladá, keď jej odhlasovali krv a život naši páni, i keď jej a malému Jozefovi k vóli prešporskí burgeri illuminovali mesto. Vtedy sa nedymily takto komíny z fabrik, a železnica nebehala cez most, — vtedy malé domčeky boly skromne postavené na breh Dunaja, s malými okienkami. Hja, ľudia boli skromní! A ako sa smiala Mária Terezia, keď videla v jednom z nich sviečku a transparent na červenom papieri s takýmto nápisom:

»Erdek atta czoki Pudel,
Friss nicht Prinzen, sondern Nudell!«

Nevedeli vtedy ešte po maďarsky. Chceli povedať: ördög adta! A vzala si so sebou transparent, i s púdlikom vymaľovaným...

A tie deti! všetky som ich poznal! Bolo ich trinásť. Len dve som nepoznala, čo pri krštení pošly hneď do krypty augustinského kláštora.

Tu vypisovala Mária Terezia prísne listy Márii Antoinette do Francúzska, aby si nezabudla zuby dobre čistiť, a aby nejazdila toľko, že jej to škodí; sem dobehol jej courir s radostnou zvesťou, že konečne, konečne porodila ťažko čakaneho daphina — dediča trónu.

Škoda, že sa neskôr so synom Jozefom tak dobre neporozumeli... Tak je to vždy: jedno pokolenie nerozumie druhé...

Preto ja vždy vravím: radšej zďaleka dobre, ako zblízka zle... Ale ľudia nemajú toľko rozumu, ako ja... Je pravda, že som už dost stará, — mám už z osemsto rokov, — pri tom si vystrela údy — všetky ostatné veže sa ľahko striasly.

»Mala moc starostí, chudera kráľovná« — roz-

